

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Rednišnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
 Erbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
 Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
 nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
 čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
 Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
 mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 83

Sreda, 14. oktobra 1936

Leto XI

Uboge lastovke...

Premišljevanje ob pričetku zime

Vreme je lastavke letos ogoljufalo. Neprimerni toploti septembra meseca je sledil hlad in sneg, zgo-
 daj, kakor le redko. Lastavice niso
 slutile nagle izpremembe in zalotila
 sta jih mrz in sneg, preden so odle-
 tele proti jugu, kjer bi se lahko pre-
 hranjevale z žuželkami in veselo fr-
 fotale po toplejšem zraku, ki ga nuj-
 no potrebujejo.

Lastavke se selijo. Če nimajo hra-
 ne tu, gredo drugam, kjer jim jo na-
 rava nudi v obilici. Toda letos so la-
 stavke zgrešile pravi čas selitve. Pri-
 tisnil je že mrz in sneg, ko so zad-
 nje šele jele misliti na selitev. Odle-
 tele so, toda morale so čez grebene
 gorovij, ki so pokrita s snegom. Hra-
 ne tudi ni bilo. Tisoče in tisoče jih je
 zmrazilo ali poginilo od glada. Naj
 počivajo v miru!

Sočutje in milosrčnost sta lepi
 čednosti. Še lepša čednost je pravi-
 ca. Zato se ne čudimo, če so usmi-
 leni listi mnogo pisali o ubogih la-
 stavkah, ki so pomrle zaradi nesreč-
 ne zamude svoje selitve.

Usmiljenje do živali in čut pravi-
 čnosti do živali, če je odkritosrčen,
 je znak blage človeške narave. Toda
 ta čut, žal ni vedno blag, ni pravi-
 čen.

Spominjamo se le na veliko šte-
 vilo nezaposlenih. Stradali so poleti,
 stradali in prezebali bodo pozimi.
 Spominjamo se, kako glasno in po-
 novno smo opozarjali državo, bano-
 vine in občine ob sestavljanju pro-
 računov, da naj votirajo primerne
 zneske v socialnopolitične namene.
 Takrat ni bilo časopisov, ki bi bili
 povdarili to potrebo. Večinoma so se
 tozadevne postavke reducirale. Opo-
 zarjali smo, da krize še ne bo konec,
 da bo beda bodočo zimo le še večja,
 ker postaja zlo hujše, čimdalje traja.

Takrat ni bilo »ubogih lastavk«,
 dasi bi bila družba, ki je slekla te
 »lastavke«, jim vzela kruh, dolžna,
 da nadomesti to, kar jim je vzela.

Te »uboge lastavke« se ne more-
 jo nikamor seliti, doma pa ni hrane,
 ni drv, ni krova. Vse je zaprto pred
 njimi. Vse zastraženo. Vse kaznji-
 vo, če si vzamejo košček kruha, če
 spe v kozolcu, če se »potepajo«.

O, za te »uboge lastavke« ni ču-
 ta človekoljubnosti, ni ljubezni, ni
 pravičnosti.

Bahajo se nekateri, da je vpra-
 šanje nezaposlenosti pri nas rešeno.
To je prevara. V socialnem zavarova-
 vanju se je sicer dvignilo število za-
 varovancev za 60.000 in so obenem
 padale plače, kar znači, da se je be-
 da tudi zaposlenih le povečala. Ve-
 deti pa moramo, da imamo v državi
 vsako leto okoli 200.000 naraščaja,
 od katerih je več ko 30.000 delavcev.
 Število tega naraščaja znaša v šes-
 tih letih okroglo 100.000 novih mla-
 dih delavcev, ki povečavajo že itak
 veliko nezaposlenost.

Zato vprašanje nezaposlenosti pri
 nas še ni rešeno.

Skrb za nezaposlene je javna za-
 deva. Strokovne organizacije in de-
 lavstvo samo ne more nositi velike-
 ga bremena. Tudi je delavstvo naj-
 manj krivo teh strašnih razmer,
 krivo je gospodarstvo, družba in ta
 ima dolžnost, da stori vse potrebno.

Poskrbeti mora za hrano, obleko,
 kurivo in stanovanje nesrečnih žrtev
 gospodarstva. Predvsem je to nalo-
 ga občin, banovin in države.

Treba je poskrbeti za otroke, da
 ne propadejo.

Volitve v Delavsko zbornico — kdaj?

Delavske zbornice so last delavstva, ker jih tudi delavstvo samo vzdržuje

Letos oktobra poteče triletni rok
 sedanjim izvoljenim upravam De-
 lavskih zbornic in ministrstvo za
 socialno politiko bi moralo po zakonu
 odrediti razpis volitev.

O razpisu volitev pa do danes še
 nismo ničesar čuli.

Delavstvu je mnogo na tem, da
 njegove ustanove funkcionirajo nor-
 malno in da jih kot samoupravne in-
 stitucije upravlja res samo, preko
 od njega izvoljenih skupščinarjev in
 upravnih odborov. Le take Delavske
 zbornice imajo zanj pomen in smisel.

Tako je razumel funkcijo Delav-

skih zbornic tudi zakonodajalec.

Nadzorstvo nad Delavskimi zbor-
 nicami je pridržano ministru za so-
 cialno politiko. Ono odobruje vsako-
 letne proračune, plače uslužbencev
 in vseh drugih izdatkov, ki jih skle-
 nejo izvoljeni skupščinarji.

Nadzorna pravica ministrstva, ki
 je predvidena z zakonom, pa seveda
 v nobenem slučaju ne sme in po za-
 konu tudi ne more motiti funkcionir-
 anja izvoljenih samouprav.

Vemo, da bi se razni tuji vplivi
 radi polastili Delavskih zbornic. Ta
 stremjenja niso nova. Od l. 1929
 dalje jih lahko opazamo in zasledu-

jemo. Po dolgi pripravi je l. 1933.
 klika fašistov, opirajoč se na tedanji
 državni režimski aparat, navalila na
 Delavske zbornice, da jih osvoji v
 nasilnem volilnem boju. Nakana se
 jim je ponesrečila. S tem pa strem-
 ljenja delavstvu neprijaznih sil niso
 likvidirane, le da se je apetit po za-
 vojevanju Delavskih zbornic pojavil
 na drugi strani.

Delavstvo se teh tujih vplivov, ki
 se pojavljajo, ne boji. Kadarkoli bo-
 do njih nosilci skušali pomeriti svo-
 je moči z delavstvom, bodo prema-
 gani in pregaženi.

Roke proč od Delavskih zbornic!

Z denarjem pobegli kapitalisti

izgubili eno tretjino premoženja v Švici

vsled razvrednotenja švicarskega franka

Leta in leta so bogataši tihotapili
 iz Jugoslavije denar, ki so ga na en
 ali drug način nagrabili v naši državi
 v Švico in ga tamkaj — varno
 nalagali, v strahu, da bi jugoslovan-
 ski dinar mogel kdaj izgubiti na svo-
 ji vrednosti. Milijarde našega denar-
 ja so romale na tihotapski način
 preko mej, kljub vsej čuječnosti in
 pazljivosti obmejnih organov.

Sedaj pa je to gospodo vendarle
 doletela kazen za zločin, ki so ga za-
 grešili nad lastnim narodom.

Kakor znano je Švica znižala
 vrednost svojega denarja za celih 30
 odstotkov. To se pravi, da je kapita-
 list, ki je pred razvrednotenjem, ko
 je notiral dinar v Švici 7 centimov,
 naložil v kakšni švicarski banki en
 milijon dinarjev (okroglo 70.000
 frankov), izgubil vsled razvrednote-
 nja eno tretjino svojega imetja in bi
 dobil danes za svojih 70.000 frankov,
 ako bi jih zamenjal za dinarje samo
 še Din 700.000 ali Din 300.000 manj
 kot pa je vložil!

Kdo bi tem tihotapcem naše va-
 lute tega ne privoščil? Vendar en-

krat so se vrezali v svojih računih.
 Oni so računali s polomom dinarja,
 pa so doživeli razvrednotenje od njih
 oboževanega švicarskega franka.

Gotovo je, da ti ljudje, ki igrajo
 v našem gospodarskem življenju ve-
 liko vlogo, te izgube ne bodo prene-
 sli kar tako mirno, ampak jo bodo
 skušali na vsak način izravnati. To
 bi se dalo najlažje napraviti na ta
 način, da se zniža vrednost dinarja
 za toliko, kot vrednost švicarskega
 franka in potem bi tak kapitalist za
 svojih 70.000 frankov zopet dobil en
 milijon dinarjev.

S te starni preti nevarnost, da
 bodo spekulant poizkušali minirati
 jugoslovansko valuto, da na račun
 delovnega ljudstva Jugoslavije po-
 krijejo izgubo, ki jo utrpel vsled raz-
 vrednotenja švicarskega franka.

Proti tej nakani se je treba za-
 varovati, ker bi bil naravnost zločin,
 ako bi se kapitalistom, ki so jim pa-
 metni Švicarji izpraznili malhe za
 eno tretjino, dovolilo, da se odško-
 dujejo na račun našega ljudstva.

Shod s. Topalovića v Kruševcu

Socialisti v Združeni opoziciji

V Kruševcu se je vršil v nedeljo,
 dne 11. oktobra velik socialistični
 shod v dvorani hotela »Pariz«. Na
 shodu je govoril s. dr. Ž. Topalović
 o političnem položaju. Povdaril je
 potrebo rešitve hrvatskega vpraša-
 nja, ki ni navadno politično, ampak
 ustavno vprašanje.

Kar se socialističnega delavstva
 tiče, hoče imeti svojo socialistično

stranko, da bo lahko organiziralo
 svoje vrste.

V ostalem pa so socialisti za so-
 delovanje z združeno opozicijo in si-
 cer v vseh vprašanjih, ki se tičejo
 demokracije in svobode vseh držav-
 ljanov. Vstop socialistov v združeno
 opozicijo bo sledil v najkrajšem ča-
 su.

Fronta proti političnim in socialnim svoboščinam

Vatikan poizkuša s svojo agitacijo tudi v Ameriki

Pod firmo »protibolševiške fron-
 te« kujejo politični kovači dejansko
 le fronto proti svobodi in demokra-
 ciji in s tem seveda proti socialni in

Problem nezaposlenosti torej ni
 rešen, problem javnega skrbstva ni
 rešen in potrebuje nujne rešitve.

Ne zahtevamo čuta usmiljenja,
 ne čuta dobrosrčnosti, ampak čut
 pravičnosti, ki jo mora izkazovati
 človeška družba tem »ubogim la-
 stavkam«, ki se ne morejo seliti, da

si dobe hrane drugje.
 politični enakopravnosti delavstva.
 Očividno je v ta namen poslal Vati-
 kan svojega tajnika kardinala Pa-
 cellija v Zedinjene države, da tam
 skuša realizirati ta problem, ker v
 Evropi ta »moderna« problem ne mo-
 re dobiti trdne forme. Vatikan poro-
 ča samo, da je kardinal šel v Ame-
 riko v važni misiji.

Zasedanje gospodarskega sveta
 male antante se prične dne 12. t. m.
 v Bukarešti.

Taktika ljudske fronte

Ljudske fronte se pojavljajo kot posledica zatiranja svobode in kršenja socialnih pravic

Ljubljanski »Slovenec« je že ob-
 sodil in zapečatil politiko ljudskih
 front, kakor da bi bila misel ljudskih
 front fikcija kakšnega bedaka. Ven-
 dar stvar ni taka.

Ljudska fronta je ideološka orga-
 nizacija s pozitivnim minimalnim
 programom, ki ima eno ali več točk
 in zahtev. Ljudske fronte je rodila
 ideologija diktatur ne ruski boljševiz-
 zem. Ljudske fronte se pojavljajo iz
 potrebe in se bodo bolj in bolj po-
 javljale, če bodo diktature zatirale
 svobodo misli in besede. To je logi-
 ka razvoja, ker se zatirane množice
 le skušajo združiti in razbiti težke
 okove pod okriljem katerih se lahko
 vrše laži in korupcije, zatiranje res-
 nice, idej in s tem ovira razvoj.

Razumljivo je, da tam, kjer je
 večina prebivalstva nezavedna ter se
 lovi za skupinami, ki so pristaši po-
 litičnih ali gospodarskih diktatur,
 ljudska fronta ni mogoča ali vsaj ne
 taka, da bi odločevala. Toda to še ni
 dokaz, da je misel ljudskih front —
 nesmisel. »Slovenec« naj bo le uver-
 jen, da razvoj gre svojo pot ter da
 mora povsod priti do tam, kjer na-
 stane ljudska fronta, ki zakliče: Do-
 volj je tega!

Narodi prenašajo krivice, končno
 se pa le zavedo svojega dostojan-
 stva in se otresejo krivic in krivič-
 nikov. To ni primer. To naj služi le
 kot pojasnilo naravnega razvoja.

Angleška delavska stranka napreduje

Iz poročila uprave angleške de-
 lavske stranke posnemamo, da stran-
 ka lepo napreduje. V lanskem letu je
 stranka imela 246.401 člana in 162
 tisoč 910 članic posameznikov, 1 mi-
 lijon 912.294 članov pridruženih stro-
 kovno organiziranih članov in 45.280
 članov pridruženih socialističnih in
 združenih organizacij. Skupaj je šte-
 la stranka konec leta 1935 2.377.515
 članov in članic.

V letu 1935 je stranka pridobila
 99.025 članov.

Roosevelt obišče Evropo. Pred-
 sednik Zedinjenih držav namerava
 še letos obiskati najvažnejša evrop-
 ska središča, da se z vodilnimi dr-
 žavniki posvetuje o gospodarskih
 vprašanjih.

Junaški branilci Madrida

V Asturiji so vladini miličniki razbili uporniško vojsko pri Oviedu

Te dni se prične naval upornikov na glavno mesto Madrid. Vladne čete, ki jih je okoli 40.000 pred Madridom bodo mesto branile in vlada je izdala oklic, v katerem pravi, da je v borbi samo dvoje: »zmaga ali smrt«. Veliko je junaštvo španskega naroda; velik je cilj borbe proti barbarstvu in suženjstvu, ki je trajalo stoletja.

Upornikom prijazno časopisje je silno nervozno, ker se vsak dan znova napovedana ofenziva krivoprišežnih generalov proti Madridu zavlačuje.

V bistvu se položaj na frontah okoli Madrida ni izpremenil. Dosedanjí naporí mohamedanskih marokanskih in mavrskih čet, da prodro proti Madridu in izbojujejo krščansko zmago so se ponesrečili.

Uporniki streljajo ljudi kakor stekle pse

Mnogo smo že poročali, kako barbarstvo se vojuje bela »krščanska« vojska upornih generalov in fevdalcev proti legalni delavski vladi in narodu. Ostudnost tega barbarizma pretresa tudi ves svet, le rakcija

in trinoško navdahnjeni elementi še hvalijo »hrabre bele čete«.

V gibraltarski ožini so uporniki ujeli vladni čoln s 23 osebami posadke. Javljajo sami, da jih ustrelje, čeprav proti mednarodnemu pravu.

Fašistične dežele so nedolžne?

Na londonski seji so odločno tajile Italija, Nemčija in Portugalska, da bi podpirale upornike. Anglija izvede preiskavo. Vsa stvar diši po prikrivanju in zavlačevanju. Zakaj?

Baleare so zasedli Italijani

Španske otoke so zasedli Italijani.

V Asturiji zmagujejo vladine čete

V mestu Oviedu, na severnem bojišču so vladine čete zasedle vsa predmestja, razen središča, ki tvori eno petino mesta. V središču so se uporniki zabarikadirali. Zasedli so tudi katoliško katedralo, ki so jo spremenili v trdnjavo, iz katere sedaj streljajo s strojnimi. Ako bi kaj sličnega storile vladine čete, bi katoliški listi to proglasili za bogos-

Tega menda ne bodo tajili. Zadeva se pa tiče Anglije in Francije. Italija se opravičuje, da je to storila v varstvo — tujih državljanov v Španiji. Dober izgovor!

Nove fašistične intrige

Da zakrijejo svojo udeležbo pri podpiranju belih in utrdijo svet v prepričanju, da imajo v Španiji so-vjeti svoje prste vmes, razširjajo krivoprišežni generali in njihov tisk vesti, da pride iz Rusije v Barcelono 300 letalcev, topovi in municija, razen tega pa tudi štabni častniki.

skrunstvo, ker pa gre za upornike, občudujejo njihovo iznajdljivost in hrabri odpor.

Bele čete, ki so hitele Oviedu na pomoč, so asturski rudarji-miličniki razbili. Radi položaja na tem bojišču so v glavnem stanu uporniških sil zelo zaskrbljeni.

Tudi bela ofenziva proti Bilbao se je ponesrečila.

Franc Pliberšek:

Celjska tragedija

Rana je še preboleča. Skoraj si človek ne upa položiti na njo hladilne obveze. V Westnovi tovarni se je odigrala tragedija, ki jo celjska zgodovina delavskih gibanj ne pomni.

V času, ko je rudarsko delavstvo zmagovito polagalo temelje svoji bodočnosti, so se stebri trdne kovinarske organizacije v Celju zamajali v temelju.

Po krasno uspehah zaupniških tečajih v mesecu marcu leta 1935, so se vse delavske organizacije v Celju vidno dvigale. Z velikim zadovoljstvom sem zrl na številke 1000, 1500, 2000 in več organiziranega delavstva v mestecu ob Savinji.

Ko sem pa slišal o dogodku, ki je izzval usodepoln incident, sem zaslutil nevarnost takega igranja z ognjem in kockanja z usodo trdne organizacije, z usodo stotin delavcev, delavskih otrok in mater.

Odkrito povedano: bal sem se tudi, da bi pljusnil val ognja in srda na najbližnji objekt, t. j. Cinkarno. Naj sodi kdo kakor hoče: Za svojo osebo smatram, da celjska tragedija ni bila potrebna, da bi bilo zadevo mogoče rešiti drugače, na miren način, toda s popolnim uspehom. Trdim, da bi se vse to ne zgodilo, ako bi se ne bilo polivalo ognja z bencinom. Z gorivom se oženj ne gasi. Upravičena je domneva, da so organizirani delavci nasledli provokaciji. Zakaj te žrtve? Zakaj z nerodnim nastopom ubijati v ljudeh vero v organizacijo? Zakaj stotine izročiti obupu, bedi in pomankanju.

Organizacija je vendar zato tu, da izbojuje delavstvu pravice. Organizacija je bila poklicana, da likvidira take spore, kateri so bili v Westnovi tovarni na dnevnem redu. Organizacija pa ne sme dopustiti, da samovolja par ljudi postavi vse pred gotovo dejstvo. Kdor ne zna krmariti, zadene ob pečino. Obupno je, kadar se potem ladja potaplja, neodpušljivo pa, ako potem krmar samo zinaje z rameni, češ kaj za to! Celjsko tragedijo je mogoče primerjati z drugo gladovno stavko v Trbovljah. Razlika je samo v tem, da se je stavka v Trbovljah vsaj še dovolj častno zaključila za delavske zaupnike; o zaključku gibanja pri Westnu, ki pravzaprav niti zaključeno ni bilo, tega ni mogoče trditi.

Da bo ironija še večja, si nekateri celo domišljajo, da so naredili napako, ker so zapustili tovarno. Njim menda žrtve še ni dovolj. Tištim, ki nobene pridobitve ne znajo ceniti, katerim ni noben zaupnik dovolj »revolucionaren«, ki neprestano menjavajo vodstvo, povem v

Reakcija obračuna med seboj

Avstrijski hajmver razpuščen

Avstrijski kancler — diktator

Avstrijska socialna demokracija je še pred avstrijsko revolucijo predlagala razpust civilnih oboroženih formacij. Takratni režim tega ni storil, ker so fašistične formacije služile avstrijski reakciji v boju proti delavstvu. Režim je potreboval te organizacije, zlasti hajmver pod vodstvom kneza Starhemberga in Feya, ki sta bila vodilna v pobujanju delavstva, ki se je borilo za demokracijo in svobodo. Sedaj se je režim vojaško zaščitil dovolj in je zato razpustil nacistično klerikalno organizacijo hajmvera, ki je stregla režimu po življenju.

Režimovci so z razpustom hajmvera silno zadovoljni. Ne verujemo pa, da je s tem vprašanje avstrijskih

notranjih sporov rešeno, ker ne more biti rešeno prej, preden bo zopet uvedena svobodna demokracija, za katero se delavstvo v svojih ilegalnih organizacijah in ob velikih žrtvah vztrajno bori.

Značilno v celi tej aferi je, da je vlada dala kanclerju dr. Šušniku ob enem diktatorska pooblastila.

Iz avstrijskega primera se vidi, da so vsa pripovedovanja o notranjem pomirjenju v avtoritativnih in stanevskih državah navadna pravljica. Med tem, ko se v demokratičnih državah vsa nasprotstva izražajo v svobodnem merjenju političnih sil, v diktaturah to ni mogoče, ampak le na ta način, da en diktator drugemu zamaši usta.

Socialisti v Franciji napredujejo

Uspehi pri volitvah

Dne 26. avgusta je bilo v Franciji nekaj dopolnilnih volitev. Bile so volitve v Rionu. Pri državnozbornih volitvah 26. aprila t. l. socialisti niso imeli svojega kandidata, ampak so podpirali levico. Sedaj so dobili 3522 glasov; komunisti, neosocialisti in agrarci so vsi izgubili glasove. V 16. pariškem okraju je kandidiral znani Chiappe. To je najbolj buržujski okraj. Socialisti, ki aprila niso kandidirali, so dobili 755 glasov, komunisti 732. Na Korziki so kandidati ljudske fronte potolkli Chiappovega naslednika.

obraz, da je na razvalinah delavskih pokretov triumfirala samo reakcija, brezpravnost in suženjstvo.

Mi utrjujemo organizacije, utrjujemo delavske pravice potom pisanih pogodb, kakor je to v kulturnem svetu običaj. Mi pravimo, da ho-ruk politika ni primerna za strokovno vzgojo delavstva. Zato je tembolj obžalovanja vredno nepremišljeno tiranje delavstva v dejanja, ki dovedejo do katastrofe. Že lansko leto je visel ta meč nad cinkarniškim delavstvom. A letos je naravno vsled nepaznega taktiziranja izbruhnil na drugem mestu. Kdor se pa s tem nejunaškim delom ponaša, komur so žrtve delavstva samo eksperiment, temu se mora vsa poštena delavska javnost odločno upreti, ker ravno taki elementi sejejo med delavstvom mržnjo do onih delavskih predstavnikov, ki so delav-

Rumunski kmetje za mir

Manifestacija 50.000 kmetov

V nedeljo se je vršila v Safumare velika manifestacija kmetiške stranke. Navzočih je bilo okoli 50 tisoč zborovalcev. Zbor je zahteval dosedanj zvezno politiko male antante, ki stremi po miru. Izrekel je obžalovanje zaradi odstopa Titulescuja kot zunanjega ministra.

Nemci prosijo posojilo. Ameriški finančni krogi so sklenili, da eventualno dajo Nemčiji večje posojilo. To posojilo, kakor poročajo italijanski listi, je v zvezi z nameravano devalvacijo marke v najkrajšem času.

stvu največ koristili. Izkušen in organiziran delavec se s študentskimi indijanskimi igrami v škodo delavstva ne more sprijazniti. kakor se tuje metode ne morejo kratkomalo presaditi v vrste slovenskega proletarijata.

Čudno zakaj se taki eksperimenti z delavstvom ne poskušajo tam, kjer nima delavstvo izgrajenih organizacij. Zakaj se ravno ti eksperimenti vsiljujejo tam, kjer si je delavstvo s trudom ustvarilo svoje postojanke? Ali še ni kriza izučila eksperimentorjev, da je fraza govoriti: »čim gorje, tem bolje«.

Frazarstvo je za delavstvo velikansko zlo. Kdor tega ne verjame, naj pride v Celje k objokanim družinam. Kdor pa nad sadom svojega dela samo z rameni maje, temu ni mar eno, kar jaz imenujem: zločin nad delavstvom.

Doma in po svetu

Izid volitev v Vrbaski banovini. Uradno razglašajo, da je pri volitvah v nedeljo, dne 11. t. m. v Vrbaski banovini od 158 občin dobila JRZ 102, JNS 2, Hodžera 6, združena opozicija 28, zemljoradniki 4, samostojni demokrati 1, neopredeljeni 5, Mačkoviči 10.

Iz tehničnih razlogov odložene občinske volitve. Ze razpisane občinske volitve v občinah Naklo, Primskovo pri Kranju in Križe pri Trzinu so bile iz tehničnih razlogov odložene na nedoločen čas.

Stari spomini. »Slovenec« prinaša volilne okrožnice ljubljanske železniške direkcije iz časa JNS-režima, v katerih je osebje dobilo nalog, da mora glasovati za režimske liste. Šefi edinic so zabičevali osebju, naj se strogo drži navodil, da ne bo potem stokanja in jokanja, ko bi bilo že prepozno. Te okrožnice značijo res višek grdobije in volilnega nasilja. »Slovenec« pa naj ne pozabi na stari pregovor, ki pravi: nič ni tako skrito, da bi ne bilo kdaj očitno!

Mala volilna udeležba pri občinskih volitvah v Savski banovini. V nekaterih občinah Savske banovine so se preteklo nedeljo vršile občinske volitve. V vseh občinah je bila volilna udeležba pod 50 odstotkov. Ako bi bila v vseh teh občinah postavljena samo po ena kandidatna lista, bi se to nezanimanje za volitve še moglo nekako razumeti. Toda tudi v tistih občinah, kjer sta si stali nasproti oficialna lista Hrvaške seljaške stranke (dr. Maček) in ena ali celo dve drugi, ki sta tudi hoteli veljati za listo HSS, ni bila udeležba boljša. V čem je stvar, bo mogoče pojasnilo vodstvo HSS.

Stavka stavbincev v Zagrebu — propadla. Stavko stavbinskih delavcev v Zagrebu je vodila žolta organizacija Hrvatski radnički savez. Stavka je po šestih tednih popolnoma sklahirala. Delavci so se vrnili na delo še pod slabšimi pogoji kot so delali pred stavko. Glavni razlog zakaj stavka ni uspela je v tem, da so žoliti demagogi pognali stavbince v stavko na jesen, ko je stavbena sezona že minila.

Cestni železničarji in šoferji mestnih avtobusov v Zagrebu so stopili v stavko, ker je mestna hranilnica, ki ta podjetja upravlja odklonila stavljenе zahteve delavstva.

5432 nezaposlenih v Zagrebu. V Zagrebu je bilo v minulem mesecu javljenih 5432 nezaposlenih. Novojavljenih je bilo 4000. Podpor se jim je izplačalo 101.000 Din, torej pride na vsakega okoli 18 Din.

Male hiše na nadškofijskem posestvu rušijo dalje. Ze zadnjič smo poročali o postopanju zagrebškega kapitlja proti kolonistom, ki so se pred 15. leti naselili na zemljišču, katero je tedaj spadalo pod agrarno reformo, pred tremi leti pa je bilo vrnjeno kapitlju. Na tem zemljišču se sedaj odigravajo srce pretresujoči prizori. Hišico za hišico rušijo in preostanke mečejo v jarek kraj ceste, kjer odlagajo tudi vso borno opremo. Na majhnih njivicah imajo prebivalci še nekaj koruze in zelja. Od kapitlja najeti delavci lomijo to korožo in režejo zeljinate glave zahtevajoč, da lastniki pridelek takoj odpeljejo, da si niti sami ne vedo kam bi šli. Ljudi se polašča obup. V svojem obupu so se obrnili z milostno prošnjo na nadškofa dr. Bauerja, da bi jim vendar ne uničil borpnega imetja, ampak da bi jih pustil na zemljišču, na katerem so se bili naselili. Ponudili so mu Din 40.000 za jutro zemlje. Ali zaman. Nadškof kakor da pisma ni sprejel... V imenu ljubezni do bližnjega se po nalogu stolnega kapitlja nadaljuje z rušenjem hišic, ubogi ljudje bodo izgubili vse, kar so vložili truda in težko prihranjenega denarja v svoje hišice, naposled bodo ostali sredi zime še brez strehe.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Iz naših krajev

Trbovlje

Brezposelnost nastopa

Vsled slabega vremena so ustavili vsa dela na Slačniku in deloma tudi drugod, tako da se brezposelnost pri nas vedno bolj občuti.

Ako bo vreme letošnje jesen tako slabo kot je sedaj, potem bo za brezposelne res nastopil žalosten čas. Občina namreč ne zmora velikih bremen, ker so njeni dohodki iz leta v leto manjši. Saj je skoraj nepojmljivo, kako sploh more storiti to, kar stori, kajti izdatki za podporo številnih brezposelnih tiso milijni. Letos bo morala tudi kuhinja za brezposelne stopiti po preji v akcijo.

Velik prosvetni večer v Delavskem domu. V četrtek, dne 15. t. m. se bo vršil s pričetkom ob 6. uri zvečer velik prosvetni večer, katerega priredi delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« v Delavskem domu. Program tega prosvetnega večera je tako skrbno izbran, da bo zadovoljil vsakogar. Zato so vabljeni vsi.

Na koncertno turnejo po Jugoslaviji so odšli naši slavčki. V Beogradu so želi velik uspeh. Žal da leži v vsem tem tudi neka tragika. Naši maliki ne prireajo koncertov samo zato, da svet lahko občuduje umetnost mladinskega zborovskega petja, ampak da si s petjem tudi kaj prislužijo, kar prinesejo domov kot pomoč bedni rudarski deci, svojim bratcem in sestricam.

»Prijatelj prirode« vabi tem potom vse člane iz Trbovelj in Hrastnika, osobito vse one, ki nameravajo tudi pozimi posetiti zasilno zgradbo na Mrzlici, da pridejo v nedeljo, dne 18. oktobra na Mrzlico, da bomo skupno pripravili drva. Bližnji naj prinesejo s seboj po možnosti orodje, žage in sekire. — Družnost!

Hrastnik

Čudno postopanje z rudarji v hrastniškem obratu si dovoljuje gotovi gospodarji. Koncem minulega meseca se je dogodilo neki nasadbi (partiji) to-le: paznik je izmeril odkop dotične nasadbe. Ker pa je paznik odkop nepravilno izmeril, seveda v izgubo prizadetih rudarjev, so ti merjenje ugovarjali in tudi dosegli ponovno merjenje. Pri tem se je izkazalo, da so imeli dotični rudarji le prav, paznik jim je pri prvem merjenju nekoliko kubičnih metrov premoga premalo odmeril. Kaj pa se je zgodilo z dotičnimi rudarji, ki so si upali zahtevati, da se jim prizna to, kar so v resnici napravili? Poslali oz. premestili so jih iz jame na zunanji obrat, kjer bodo prizadeti na zaslužku. Povdarjamo, da tako ravnanje z rudarji ni na mestu. Ako je družbi res pri srcu mir v lihi, tedaj naj se postopa drugače. To si žele gotovo tudi rudarji, toda tako to ne poide!

Guštanj

Napovedana volilna shoda naše liste zveze delovnega ljudstva, ki bi se imela vršiti v trgu v soboto, dne 10. t. m., v Kotlah pa 11. t. m., je oblast prepovedala. Ker shoda ne bo mogoče nobenega obdržati, bomo pač razvili agitacijo od moza do moza.

Molitve za španske upornike Zadnjič so pri nas naročali vernikom, naj zmoliijo par očenašov za zmago španskih upornikov, kar edino še more rešiti cerkev v Španiji pred zatrtjem in duhovnike pred strašnim preganjanjem. Ali bo uspešna ta molitev, ne vem. Ranjka Avstrija je kljub molitvi za zmago propadla. Nemški pregovor pa pravi: Gott ist mit den starkeren Ba-taillon (Bog je z močnejšimi bataljoni.)

Ribnica na Pohorju

Delavsko-kmečka lista je že potrjena in je veselje naših nasprotnikov, da ne bomo imeli liste, bilo prepozno.

Revizija. Pretečeni teden je banovinski revizor pregledal občinsko gospodarstvo. Ugotovil je, da je župna prodal občini par lat za ograditev nekega vrta in da je en član uprave, krojač, popravljaj obleke za občinske uboge. Vsled tega hosta oba navedena razrešena — kot občinska dobavitelja.

Prepovedan shod. Za nedeljo, dne 11. t. m. sklican volilni shod naše liste zveze delovnega ljudstva je oblast prepovedala. Za shod je bila v teku živahna agitacija. Ljudje pravijo, da bodo tudi brez shoda vedeli, kako morajo voliti, da bo prišla v občini njihova volja prav do izraza.

Snez je zapadel sredi preteklega tedna pol metra visoko.

Kranj

Še vedno odprto vprašanje. Če brezposelni hoče dobiti zaslužek, mora imeti dobro protekcijo. S protekcijo dobi službo največkrat tak, ki ni najbolj potreben. Podjetniki imajo takšne rajši, ker vedo, da delajo tudi za nižjo mezdjo, saj jim mezda služi samo za priboljšek. Neredko se zgodi, da podjetje na ljubo takemu delavcu vrže na cesto delavca, ki je odvisen izključno le od zaslužka. S protekcijo se brezposelnost ne zmanjšuje, temveč le še postruje. Zato pozivljamo odgovorne činitelje, da preskrbe vsem brezposelnim: **ali zaslužek, ali podpora.** V slučaju zaposlitve morajo dobiti mezdjo, s katero bodo lahko živeli.

Ljubljana

Katoliška načela in kinematografi. Kaj pa ima to skupnega? Seveda ima, in še koliko! Svoj čas je »Slovenec« silno zabavljajl čez ljubljanske kinematografe in filmski šund, vse dotlej, dokler ni začel obratovati nek katoliški kino v ljubljanskem predmestju in drugi v »Unionu«. Od tega časa »Slovenec« molči o filmskem šundu, kakor da bi vrteli v naših kinematografih same filme iz vatikanskih ateljejev. Molči pa tudi k dogovoru, ki so ga sklenili trije kinematografi, med temi katoliški v »Unionu«, da si ne bodo več konkurirali. »Slovenec«

Maribor

Za polovico manjšo penzijo kakor pred desetimi leti. Med železničarji, ki so bili svoj čas delavci, pozneje pa prevedeni kot pragmatični uslužbenci, se jih nahaja precej, ki so že prekorčili starostno dobo, pa niso mogli oz. ne morejo v pokoj, ker jim štejejo za pokojnino samo tista leta, ki so jih prebili v službi kot pragmatični uslužbenci, ostale pravice, ki so si jih pridobili kot člani provizijskega fonda pa so jim po zakonu šle v izgubo. Ako sedaj hočejo iti v pokoj, morajo imeti vsaj deset let pragmatične službe, ker ostalih 20 do 30 let, ki so jih vplačali v provizijski fond kot delavci, ne šteje. Tak železničar bo prejel sedaj po desetih letih pragmatične službe za polovico manjšo pokojnino, kot pa bi jo, ako bi bil šel v pokoj pred desetimi leti, ko je bil še delavec. Kljub vsem prošnjam in pritožbam, da se ta ogromna krivica popravi in zakon novelizira, se to do sedaj ni zgodilo — ker pač manjka organizacija.

G. Wurzinger gre v Beograd. Predsednik železničarskega kluba JRŽ v Mariboru, blagajniški uradnik kurilnice drž. žel., g. Ivan Wurzinger je premeščen v Beograd v pisarno ministra brez portfelja dr. Kreka.

Pogajanja za kolektivno pogodbo v pekovski obrti. Zadnjič smo priobčili vest o pogajanjih za kolektivno pogodbo v pekovski obrti. Pri tej priliki smo dostavili, da pogajanja ne bodo lahka, ker bodo ravno manjši mojstri, ki stoje na čelu zadruga pri tem najbolj prizadeti. Ker se sedaj nekateri mojstri spodklopajo nad to notico, in sumničijo pekovske pomočnike, da so jo oni lansirali oz. organizacija, izjavljamo, da to ni res. Vest, ki smo jo priobčili temelji na informacijah, ki smo jih dobili že pred dlje časa od nekoga, ki je postal pekovski mojster.

Celje

Brezposelnost. Poleg ostalih brezposelnih delavcev se je na novo prijavilo okroglo 300 odpuščenih iz tovarne za posodo Western. Nadalje se nam sporoča, da se odpušča v skupinah tudi v Cinkarni, dosedaj je bilo odpuščenih 52 delavcev. Brezposelnih žele, da bi postali vsaj lastavice, ker bi se jih gotovo kdo usmilil in spravil brezplačno v toplejši in boljše kraje.

Vse člane »Cankarjeve družbe« opozarjamo, da se nujno prijavijo radi naročila knjig pri glavnem poverjeniku s. Božiču, trgovcu v Celju, Kralja Petra c. Istotam naj se zglašijo tudi novi naročniki Cankarjevih knjig. Knjige so v tisku in bodo kmalu dospale. Požurite se! — Glavni poverjenik

Telesni plod je odpravljala 36-letna Pepca Filipovičeva v Novi vasi. K njej so

Pobrežje pri Mariboru

Za občinske volitve, ki bodo 25. oktobra je postavljena kandidatna lista zveze delovnega ljudstva, čije nosilec je s. Blaž Železnik, sin svoječasnega prerano umrlega župana. Na listi se nahaja poleg delavcev in kmetov tudi par obrtnikov in trgovcev. V celoti je lista zelo posrečeno sestavljena, kar izredno ludo jezi naše nasprotnike. Volilci se pa zavedajo, da je možje na tej listi — imena kandidatov bomo še objavili — nudijo najboljšo garancijo za umno in zdravo občinsko gospodarstvo in bodo zato tudi skrbili, da bo izvoljena.

Volilni shod naše liste zveze delovnega ljudstva na Pobrežju bo v soboto, dne 17. oktobra s pričetkom ob 7. uri zvečer v gostilni Kren (Klemenčak). Volilci pridite v čim večjem številu!

Tezno

Za občinske volitve vlada veliko zanimanje in gotovo je, da bo volilni shod, ki ga sklicuje lista zveze delovnega ljudstva (nosilec s. Blaž Železnik) v soboto, dne 17. oktobra s pričetkom ob 7. uri zvečer v gostilni Felč, dobro obiskan. Pridite vsi, ki se zavedate, da 25. oktobra mora zmagati delovno ljudstvo!

Brezje

Volilni shod liste zveze delovnega ljudstva, čije nosilec je s. Železnik Blaž, bo v nedeljo, dne 18. oktobra s pričetkom ob 10. uri dopoldne v gostilni Lešnik. Pridite!

Hudajama

Uspelo strokovno zborovanje rudarjev. Podružnica Zveze rudarjev Jugoslavije je sklicala v nedeljo, dne 4. oktobra zborovanje pri Štokavniku pri Sv. Jederti, ob precejšnji udeležbi. Poročala sta ss. Kladnik

brat »Slovenski dom« je bil tega dogovora tako vesel, da ga je zabeležil z debelimi črkami. Tako je sedaj vse lepo urejeno, odpravljena je konkurenca, ohranjena pa katoliška načela in kinematografi. Kdo bi se ne veselil te salomonske rešitve. Najbolj gotovo »Slovenec«, ki se mu ni treba več jeziti nad tem presnetim kinematografskim šundom in ki sedaj še celo prinaša reklamo za razni »judovski kič«.

Človek, ki išče izgubljeno katoliško načelo.

Dijake-rekrute, ki so te dni vpoklicani, opozarja vojaško poveljstvo, naj vzamejo s seboj dovolj volnenega perila, ker je nastopila zgodnja zima.

Odlaganje smeti ob Dravi v Melju je prepovedano. Smetišče je sedaj v opuščeni gramozni jami na Koroški cesti.

Predprodaja vstopnic za koncert delavskih pevskih in godbenih društev je v upravi »Delavske Politike« na Ruški cesti in pri sohr. Vidoviču, tajniku Strokovne komisije. (Delavska zbornica). Priskrbite si jih, da ne bo pri blagajni navala!

Plesni tečaj I. Delavskega kolesarskega društva v Mariboru se začne v nedeljo, dne 18. oktobra ob 15. uri in se vršijo redne vaje vsak četrtek od 20.—23. ure in vsako nedeljo od 15.—18. in 20.—23. ure. Ples bo poveljeval gospod Simončič. Vpis pred pričetkom vsake vaje. — Vodstvo.

Plesna šola privatnih in trgovskih nameščencev, ki je bila otvorena 9 t. m. se nadaljuje vsak tork in sredo, s pričetkom ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma. Pridite vsi!

Narodno gledališče

Torek, dne 13. oktobra »Madame Butterfly«. Gostovanje ljubljanske opere. — V četrtek, dne 15. oktobra ob 20. uri: »Prva legija«. (Red C.).

Ljudski dom, r. z. z. o. z. v likvidaciji, sklicuje za dan 21. oktobra 1936 ob 16. uri v prostore Ruška cesta 7 I. vrata št. 7

IZREDNI OBČNI ZBOR

z dnevnim redom: Zaključek likvidacije. V Mariboru, dne 10. oktobra 1936. — Gospodarsko društvo »Ljudski dom«, r. z. z. o. z. v likvidaciji: V. Grčar, M. Kranjc, likvidatorja.

prihajale pacientke iz bližnje in daljne okolice. Te dni pa je neka taka mlada pacientka, kateri je Filipovičeva povzročila abortus, čeprav je bila že v osmem mesecu nosečnosti, umrla. Filipovičovo so prijeli. Celje ima svojo žalostno senzacijo, ki je zlasti prav prišla dnevnemu časopisju. Take senzacije se bodo seveda ponavljale, dokler odprava plodu ne bo zakonito regulirana.

KINO »METROPOL«, CELJE

14. in 15. oktober MEDENI TEDNI. V glavni vlogi Anny Ondra. Film vesele ljubezni in še veselejših preprirov.

16. oktobra UGRABLJENJE. V rajskem kraju, na obali morja; med godbo in plesom se odigrava ta veseli film.

16. oktobra ob 4. uri popoldne Matineja NE UKROTILJIVI MUSTANG. — Vsi prostori Dia 3.—

in Urlep iz Hrastnika. Njunim izvajanjem so rudarji pazno sledili in jima pritrjevali. Za našo mlado podružnico, ki pa je že v krepkem razmahu, pomeni ta shod pravo poživljenje. Po zborovanju je takoj pristopilo več novih članov, priglasilo so se pa tudi naročniki za »Delavsko Politiko« in razen tega se je nabralo še nekaj denarja za tiskovni sklad. — Rudarji se prebujamo, spoznavajoč, da je le razredna strokovna organizacija uspešno sredstvo naše obrambe pred izkoriščanjem. Družnost! — Rudar.

Slovenska Bistrica

Volilni shod delovnega ljudstva,

ki se je vršil minulo nedeljo v hotelu Neuhold je lepo uspel. Shod je otvoril in vodil s. Germ. o pomenu občinskih volitev pa je govoril s. Petejan iz Maribora, ki je žel za svoja izvajanja dolgotrajno odobravanje. Po izčrpnih debati, v katero so posegli ss. Dorn, Bera, Sovič in min. n. r. g. dr. Kukovec, ki je zlasti priporočal skupen nastop socialistov in pristašev »Slovenske zemlje«, so zborovalci soglasno sklenili, da se bodo delavci, kmetje in obrtniki udeležili teh občinskih volitev s svojo lastno listo delovnega ljudstva. Shod je bil prava manifestacija delovnega ljudstva. Tudi nasprotnike, ki so se najbrž veselili, da delovno ljudstvo ne bo postavilo svoje liste, je silno zanimal potek shoda, oziroma kakšne zaključke bo zborovanje sprejelo.

Tiskovni sklad

Za tiskovni sklad so darovali s. Kumlanc Drago Din 10.— in s. Jože Sovivzzi Din 20.—. Iskrena hvala!

Ivan Bonač

Zagorje ob Savi, 7. oktobra 1936.

V torek zjutraj, dne 6. t. m. je zatislil za vedno svoje trudne oči naš zvesti sodrug Ivan Bonač, star šele 36 let. Pokojni zapušča ženo in dvoje nepreskrbljenih otrok. Delal je pri tukajšnjem rudniku nekaj nad 10 let. Pri napornem delu si je nakopal bolezen, radi katere je moral biti predčasno upokojen.

Dragi s. Ivan! Mnogo, mnogo prerano si zapustil has in svojo ljubljeno družico. Bolelo nas je, ko smo videli, kako Te muči bolezen, a vsceno bi imeli radi, da bi bil še med nami. Usojeno Ti je bilo le kratko, a trpljenja polno življenje.

Zapustil si nas. Ni Te več v pisarno Zveze rudarjev, kamor si tako rad zahajal. Če tudi si umrl, pa bo Tvoj spomin živ med nami. Bil si odkrit značaj in zvest naši socialistični ideji. V Tvoj sveži grob pošiljamo naš zadnji pozdrav: Družnost! Užalosteni družini naše iskreno sožalje!

Jesenice

Položaj delavcev pri podjetju »Sava« na Jesenicah. O nas se redko kaj sliši. Nič čudnega v tej dobi, ko se brezposelnost ponujajo vsak dan v delo kar brez cene. To nas je spravilo čisto na tla, ker je podjetnik sedanje razmere prav dobro in do skrajnosti izrabil. Naše mezde so padale, ko nas ni potreboval, nas je pošiljal na »praznovanje« in nato sprejemal nazaj v delo pod še slabšimi pogoji. Sedaj imamo mezde takšne, da se moramo sami čuditi, kako je sploh mogoče izhajati. Pri tem pa podjetje dela z ogromnimi dobički, ki presegajo celo obratni kapital. Zaposlenih nas je približno 45. Od tega imamo 14 pomočnikov in ravno toliko vajencev, 4 pomočni delavci in 12 delavk. Na vsakega pomočnika pride torej en vajenec, ki gara zastoj svoja 3 do 4 leta in ne dobi nobene nagrade za svoje delo, razen kakšno klotuto — kar je pri nas precej vpeljano. Zasluge pomočnikov, to je izučenih ključavničarjev, je komaj 2.40 Din do 3 Din; samo dva imata menda 4 Din na uro. Delamo 10 ur dnevno, kar je protizakonito z zirom na to, da to podjetje spada v kategorijo industrijskih podjetij in je za nje določen 8-urnik. Toda mi delamo tudi 12 ur dnevno in je ta delovni čas uveden kar na dve izmene. V večini delamo v akordu in se nadure pri tem delu ne plačujejo. Ali je to po zakonu? Kje je tukaj oblast? Že parkrat smo hoteli osnovati svojo delavsko organizacijo, ker smo spoznali, da bomo le organizirani dosegli vsaj nekoliko boljše delovne in plačilne pogoje. Toda komaj je podjetnik zavohal, da se nekaj snuje, so dotični delavci šli na cesto, ostali pa, preplašeni vsled napovedi redukcij itd., so opustili misel na osnovanje svobodne strokovne organizacije, čeprav je svoboda snovanja strokovnih organizacij po zakonu zajamčena. Sedaj je ista pesem. Ko smo sklenili osnovati svojo kovinarsko sekcijo, takoj smo bili ovadeni zaradi hujškastva in zaslišani. Toda prepričani smo, da bodo oblastva v tem slučaju postopala korektno in opozorila gospoda, ki nas je očrnil, do kam sega njegova oblast. Sedaj je podjetje odpovedalo službo dvema delavcema, čeprav nismo imeli dela čez glavo in delamo še vedno nadure. Opozarjamo g. Tršana, da bomo vedeli, kje moramo iskati svoje pravice, naj dobro premisli, predno bo nadaljeval. Protizakonito delamo nadure, ki se povrh niti ne plačujejo, protizakonito je izkoriščanje vajencev in protizakonito je, da vajenci ne prejema nobene nagrade za svoje delo, protizakonito je preganjanje delavcev samo radi tega, ker se hočejo organizirati in protizakonito je vsaka ovadba, ki ne sloni na resnični podlagi. — In še bi lahko naštevali.... Tako je pri nas. Sedaj pa upamo, ker je večina za to, da se organiziramo, da bodo vsaj najbolj kričeče krivice odpravljene. Kolikor zavesti, toliko bo tudi uspehov. Zato pozivamo vse, ki še stojijo ob strani, da se nam priključijo, da tako zgradimo močno in enotno kovinarsko sekcijo, ker samo združeni in enotni si bomo pridobili boljši in večji kos kruha. Nič drugega ne zahtevamo, kakor za pošteno delo tudi pošteno plačilo. Zato vsi v organizacijo!

Družnost!

Laško

Razrešen je celotni občinski odbor z županom dr. Rošem na čelu. G. dr. Roš si tudi ni mislil, da ga bo kdaj doletela taka usoda. Ker pa je razrešitev prekasno dospela, je sodišče dr. Roševo listo med tem že potrdilo, tako da razrešitev ni popolnoma dosegla svojega namena. Ali bo dr. Roš še laški župan, ni odvisno samo od tega, ako ga bodo volilci volili, ampak tudi od tega, ali bo upravno sodišče potrdilo njegovo razrešitev ali ne. G. dr. Roš med delavci gotovo ne uživa simpatij. — Postavljena je nova občinska uprava s hotelirjem g. Tropom na čelu, ki je tudi nosilec kandidatne liste za občinske volitve. Na listi kandidira tudi tvorničar g. Gerkman. Ali pripada ta lista JRŽ ali ne, doslej še nismo čitali.

SOBOTA, 17. X. / 20^h

DVORANA »UNION«

VELIKI KONCERT

Sodeluje 5 pevskih in 2 godbeni društvi

PODZVEZE DEL. PEV.

SKIH MUZ. DRUŠTEV

Selnica ob Dravi

Poslanec JNS govori na shodu JRZ za občinske volitve namesto odsotnega g. Žebota. Za dne 27. septembra je sklicala tukajšnja JRZ javen shod v gostilni Doppler. Shod bi se moral vršiti po rani maši. Pred pričetkom shoda pa so sklicatelji ugotovili, da napovedanega in pričakovanega govornika g. Žebota iz Maribora ni od nikoder. G. Urbas, predsednik JRZ je takoj razposlal kolesarske štafete na vse strani, predvsem na Falo, če bi bil g. Žebot mogoče prispel z vlakom, namesto s svojim avtomobilom. Toda vse iskanje je bilo zaman. G. Žebota ni bilo nikjer dobiti. Tedaj je šli niti g. Urbasa v glavo odrešilna misel. V šoli se je vršilo neko slavlje »Rdečega križa«, katerega se je udeležil narodni poslanec JNS g. dr. Jančič. G. Urbas je šel h gospodu poslancu in ga prosil, da pride na shod in reši sklicatelje iz zadrege. S tem je pa spravil g. poslance samega v zadrego, ki si najbrž tudi sam ni mogel takoj prav predstavljati, kako naj on, poslanec na listi g. Jevtiča, na shodu JRZ nadomestuje odsotnega voditelja g. Žebota. Toda za razmišljanje ni bilo časa, poslanci so za to tu, da pomagajo ljudem, kadar so v stiski. Sklicatelji JRZ shoda so bili v stiski in g. dr. Jančič je prišel, da jih reši iz neljubega položaja. G. Urbas je bil tako razburjen, da je v svojem govoru predstavil g. dr. Jančiča za Janžekoviča, kar je vzbudilo pri zborovalcih, ki poznajo doktorja, veselost. G. poslanec je govoril čisto »nevtrarno«, obžaloval je, da je prepozno izvedel za ta shod, ker bi bil sicer drugače razpolagal s časom. Potem je povedal še par stvari o občini in važni funkciji, ki ji pripada v okviru države, in se je po desetih minutah poslovil, prepuščajoč g. Urbasu, da brani od strani zborovalcev osebno napadenega župana Verdonika. — Sedaj ugrabimo, ali pojdeti JRZ in JNS v Selnici skupno v volitve, ali pa je g. dr. Jančič samo iz uslužnosti rešil shod JRZ. JRZ, zlasti še g. Žebot, sta g. dr. Jančiču dolžna zahvalo za trud in njegovo nevtrarno zadržanje. Vsekakor je to edinstven slučaj, da bi poslanec JNS reševal shod JRZ in zastopal celo nenavzočega voditelja JRZ. Čestitamo!

Teharje

Tudi na Teharjih se zanimamo za Spanjo, posebno za upornike. Tako mi je bila dana priložnost slišati že dva bolj priletna moža, katerih eden je moral biti bolj gluhi, ker mu je drugi glasno kričal na uho: »Veš, Tina, pri jutranji maši sem bil, pa je g. župnik naročil ljudem, da naj vsak zmoli par očenašov za zmago upornikov v Spaniji, ker komunisti tam doli duhovnike stransko preganjajo in grdo ravnaajo z njimi. Človek bi že molil, če bi vedel, da se gre res samo za uboge ljudi, pa se mi zdi, da se gre tudi za ogromno cerkveno bogastvo, za zemljo, ki je kmet nima. Jaz bi jo pa sam rad!«

V ogledalu

Ubogi dijaki. Organ studentov JRZ »Slovenski jug« prinaša v svoji najnovejši številki na str. 2 slavonspev Masaryku, na 4. strani pa veliča diktatorja Portugalske Oliveira Salazara. To je vsekakor jasna opredeljenost.

Kdo je glasoval za pripustitev abesinske delegacije k zasedanju Društva narodov? Za to so glasovale vse male države, ker se zavedajo, da se jim nekega dne lahko kaj sličnega pripeti kot Abesincem. Smatralo so, da se je bolje že sedaj složno postaviti v bran proti nasilju velikih, kot pa nasilje odobriti. Radi tega se je italijansko časopisje na moč razburilo. Pa tudi našemu »Slovenec« zadržanje malih držav v abesinskem vprašanju ni bilo všeč, trdil je, da je za to nesramno intrigo odgovorna — Rusija. »Slovenec« naj pove ali bi po njegovem mnenju male države morale izključiti abesinsko delegacijo in pritruditi italijanskemu stališču zavajevanja nemogočih tujih narodov. Čas je, da se gospodje izjavijo.

Liboje

Podružnica Vzajemnosti uprizori v nedeljo, dne 18. oktobra ob 4. uri popoldne v Sonenbergovi dvorani socialno dramo »Ljubezben v kleti«. Med odmoru igra delavska godba na pihala. Ne zamudite to lepo prireditve! — Družnost!

Volnene dokolenke, moške in ženske nogavice iz lastne pletarne nudi
Eksportna hiša LUNA, Maribor, Glavni trg šte. 24.

Delavske žene za preskrbo bedne šoloobvezne mladine

Griže, oktobra 1936.

Tudi me žene se dramimo. Nedavno se je zgledala deputacija šestnajstih žensk in mater šoloobveznih otrok pri g. upravitelju griške šole s prošnjo, da se razgovorimo o obupnem stanju naših šoloobveznih otrok.

Zahtevale smo:

1. Da se mora razširiti šolsko poslopje, ker je mnogo premajhno, da sprejme tako veliko število naših otrok; 2. da dobe naši otroci vse šolske potrebščine v šoli; 3. da se ustanovi šolska poliklinika; 4. da se ustanovi šolska kuhinja za najbednejše.

G. upravitelj nam je nato obrazložil vse težkoče griške občine in predlagal, da bo sklical prihodnji teden roditeljski sestanek, na katerega bo povabil tudi občinski in šolski svet, da se o tej zadevi natančno pomenimo. Ko se nas je prihodnji teden zbralo v šoli velika množina mater in očetov naših otrok, smo takoj opazili, da se kljub povabilu od krajevnih funkcionarjev na žalost ni več udeležilo našega roditeljskega se-

stanka kakor štirje možje z g. županom. Tako smo se mogli na licu mesta prepričati, kako agilni so možje, ki upravljajo našo občino. Na sestanku se je razvila živahna debata. Žene rudarjev in žene brezposelnih smo zahtevale, da se šolski zakon brezpogojno izvaja. Bilo je pa med nami par nezavednežev, ki so nasprotovali zaradi šolske kuhinje, češ, da se jim bodo za kritje teh stroškov povečali davki. Mi pa pravimo tako: Ako se dosedaj niso protivilo velikim davkom in če se niso protivilo lansko leto, ko jih je konkurenčni cerkveni odbor rubil za doklade v svrhu kritja stroškov gospodarskega poslopja našega župnišča, potem tudi lačnim otrokom ni treba trgati od usti skodelice toplega mleka, ki ga bodo morda dobili enkrat na dan.

Po tem sestanku smo v imenu vseh mater napisale obširno prošnjo, katero je podpisal član banskega sveta g. šolski upravitelj in občina ter smo jo odposlale g. banu.

O uspehu bomo poročale kasneje. Družnost!

„Volitev“ delavskih zaupnikov v klerofašistični stanovski Avstriji

Izdane so že odredbe za preprečenje svobodnih volitev.

Po udušeni vstaji avstrijskih socialnih demokratov v februarju 1934, je klerofašistična diktatura odstavila vse delavske obratne zaupnike in imenovala nove. Po skoro dveh letih so sedaj izdelali nekakšen volilni red za volitve obratnih zaupnikov, ki se vrše v času od 1. oktobra do 31. decembra.

Sedanji imenovani zaupniki so pooblašeni, da razpišejo volitve, sprejemajo volilne reklamacije, postavijo kandidatno listo in izvedejo volitve. Toda listo morajo predložiti vladni krajevni strokovni organizaciji v pregled in odobritev. Ta pošlje listo deželni strokovni zvezi, ki jo zopet predloži vodstvu »domovinske fronte« in policiji. Oblastim in podjetnikom nevskečne kandidate seveda črtajo. Razen take oficijelne liste ni mogoča nobene druga. Glasuje se za ce-

lotno listo z da ali ne. Postavljanje kandidatov na delavskih zborovanjih je prepovedano. Pač pa se delavstvo zbere, da predlaga (ne morda izvoli) zaupnika, ki prisostvuje volilnemu aktu. Ako pa imata organizacija ali oblast proti predlagani osebi pomisleke, imenujeta kogar se jima zdi.

Delavce, ki so zelo priljubljeni in na sumu, da pripadajo ilegalni strokovni organizaciji, zadnje čase zapirajo in policijsko kaznujejo, da bi na ta način že v naprej preprečili, da bi jih kakšen imenovani delavski zaupnik, ki se noče zameriti delavcem, sploh mogel postaviti na listo. Kajti policijsko kaznovani delavci ne morejo biti izvoljeni.

To je stanovska »demokracija«, ki jo obhaja in priporoča »Slovenec« in njegovi trabanti.

Delavski pravni svetovalec

Takošen odpust zidarja (Celje)

Vprašanje: Stavbenik me je odpustil brez vsake odpovedi, češ da sem organiziral stavko zidarjev. Imamo pa celo po kolektivni pogodbi s stavbeniki dogovorjeno 14 dnevno odpoved, a mi stavbenik kljub temu ni hotel plačati mezde za odpovedno dobo.

Odgovor: Neglede na to, ali ste imeli dogovorjeno ali s kolektivno pogodbo določeno 14 dnevno odpovedno dobo, velja za vas kot za vsako drugo službeno razmerje pomožnega delavca po zakonu o obrtnih zakonito najmanjša 14 dnevna odpovedna doba. Ako niste ničesar zakrivali, vam mora podjetnik plačati yso mezdo za 14 dnevno odpovedno dobo. Če vas je odpustil na dan, ko ste že nastopili delo, vam pa mora celo tudi za ta dan plačati mezdo in še 14 dni, ker morate dobiti celotno 14 dnevno odpovedno dobo. Razlog, da ste morda delavcem prigovarjali k stavki, še ne upravičuje delodajalca za odpust, ker je stavka kot sredstvo za borbo izboljšanja službenega položaja po našem zakonu dopustna.

Odpravnina v rudarskem zavarovanju (Celje)

Vprašanje: 8 let in pol sem bil član Bratovske skladnice, leta 1926 pa sem bil odpuščen radi redukcije v obratu. Ali sem upravičen zahtevati povračilo vplačanih prispevkov?

Odgovor: Povračila prispevkov bivši člani Bratovskih skladnic v smislu pravil ne morejo zahtevati. Člani imajo le pravico na pokojnino, ako izpolnjujejo pogoje pravil za prejemanje pokojnin. Če pa še niste bili 10 let član, ne morete dobiti pokojnine niti v slučaju trajne onemoglosti. Če bi trajno onemogli takoj po izstopu iz službe, bi imeli pravico do odpravnine v znesku 70 odst. vplačanih prispevkov. Čim pa je minilo eno leto, odkar ste bili reducirani, ste izgubili vse pravice napram Bratovski skladnici. Pravice bi bili obdržali le, ako bi plačevali letno priznavalnino, ravnotako jih boste zopet pridobili, ako boste kdaj pozneje iznova vsaj eno leto član Bratovske skladnice.

Stroški v kazenskem postopanju

(Pristava-Črna)

Vprašanje: Moja znanka je bila skupno s 5 drugimi osebami obsojena na podlagi zasebne tožbe, radi obrekovanja. Vsem je bilo tudi naloženo, da povrnejo zasebnemu tožilcu stroške njegovega odvetnika. Dotična moja znanka nima ničesar, pač pa ima njen mož nekaj premoženja. Ali bo mogel odvetnik izterjati stroške od njenega moža?

Odgovor: Stroške mora plačati le oni, ki je obsojen na njih plačilo. Ako obsojenka nima ničesar, ji pač zas. tožitelj ne bo mogel ničesar vzeti, njen mož pa ni plačnik za njene obveze, zlasti še ne za pravdne stroške v taki tožbi.

Zadrževanje zaslužka po delodajalcu (Kamnik)

Vprašanje: Bil sem zaposlen pri nekem pekovskem mojstru v Celju. Radi slabega zaslužka in ker sem dobil drugo boljšo službo, pa sem mu odpovedal in sicer samo na 7 dni. Moj delodajalec mi je ob odhodu službe radi tega zadržal delavsko knjižico, kakor tudi plačo za polovico meseca. Knjižico mi je pozneje vrnil, denarja mi pa noče izročiti. Ali morem od njega zahtevati, da mi plača zadržano mezdo? Razen tega me je še tudi neutemeljeno ovadil radi tatvine. Ali ga morem radi tega tožiti?

Odgovor: Zakonita odpovedna doba znaša tako za službodajalca, kakor tudi za službojemalca 14 dni. Ako ste odšli iz službe pred iztekom navedene dobe, bo imel Vaš bivši službodajalec pravico zahtevati od vas povračilo škode, ki ste mu jo

Razvrednotenje češke krone. Vrednost češke krone bodo znižali za 16 odstotkov. Vlada je izdala ukrepe proti druginji in spekulaciji.

Locarnska konferenca bo decembra meseca. Italija je obljubila, da se udeleži konference.

Mednarodna valutna konferenca se bo vršila na pobudo Leona Bluma novembra ali decembra meseca v Bazlu v Švici. Konferenca ima mednarodni značaj, na kateri naj se uredi valutne diference posameznih držav ter omogoči mednarodno gospodarsko življenje, ki ga sedaj ovirajo avtarkije in valutno verižništvo.

To napravi pozabljivost. Hitler mnogo govori. Te dni je zopet govoril in sicer na zborovanju akcije za zimsko pomoč. (Skoro neverjetno, da je v hitlerjevski Nemčiji taka akcija potrebna; po poročilih nacističnih listov in njim prijaznega inozemskega tiska sodeč, bi v rajhu sploh ne moglo biti več bede in pomanjkanja.) Pri tej priliki je fuhrer rekel: »Demokracija je laž, za katero se skriva komunizem!« To ni res. Ker kakor vsi vemo, se je za demokracijo v Nemčiji skrival — fašizem. Sedaj šele so demokracije postale toliko pametne, da fašizmu skrivanja za svojim hrbtom več ne dovolijo. Kaj se pa skriva za fašizmom, bo pokazala bodočnost!

Imenovani zaupniki. Generalni ravnatelj za nemške cestne zadeve je odredil, da dobe pri gradnji avtocest zaposleni delavci zaupnike. V obratih postavlja listo za »volitev« zaupnikov podjetnik. Delavci smejo neljube kandidate črtati. — Delavci zaposleni pri gradnji avtocest pa tudi te pravice nimajo. Zaupnike imenuje kratkomalo gospod generalni inšpektor. Najbrž poznajo gospodje razpoloženje, ki vlada med delavci.

Maščoba za bogate v tretjem rajhu. Oblasti so prepovedale izdelovanje tilsitskega in eidamskega sira in sicer in sira ter kvargljev z več kot 20 odst. maščobe v dobi od 1. oktobra do 1. januarja 1937. Le najdražje vrste sira, ki si ga delavci in nižji uradniki ne morejo privoščiti, lahko izdelujejo s poljubno množino toščice.

Rudniška nesreča v rovu »Grand Trait« pri Monsu v Belgiji je zahtevala 6 mrtvih; enajst rudarjev pogrešajo. Vzrok nesreče je bila eksplozija plinov.

VII. Balkanske igre (balkanska olimpijada) so se vršile te dni v Atenah.

Zverina v človeški podobi. Pred sodiščem na Dunaju se je morala zagovarjati žena bivšega avstrijskega častnika Jožefa Luner radi umora svoje 14 letne služkinje Ane Augustin. Lunerjeva je mučila ubogega otroka na zverinski način. Te penje je bila najmilejša »kazen«. Sicer je pa uporabljala razbeljeno železo, s katerim je otroka žgala po telesu in celo po jeziku. Otrok je počasi hiral in umiral, toda še ko je bil v zadnjih vzdihljajih, ga je zverinska žena bila. Mož ni bil dosti boljši. Zanimivo je, da je bila Lunerjeva silno pobožna, stalno v cerkvi in pri obhajilu. Sodišče jo je obsodilo na smrt na vešalih, njenega moža pa na šest let ječe.

Vi povzročili. Če bi ga torej tožili na plačilo mezde, ki vam jo zadržuje, bi najbrže to škodo ugovarjal v pobot in bi Vi potem težko kaj dosegli v pravdi. Ako pa Vas je neosnovano ovadil radi tatvine, lahko predlagate pri državnem tožilstvu, da se uvede zoper njega kazensko postopanje radi lažne ovadbe.

MALI OGLASI

Naši čitatelji kupujejo najcenejše pri naših tiskarstvih!

Franc Kormann'ov nasl. Karl Ragg
Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galanterija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši nakup.

Priporoča se
SPECERIJSKA TRGOVINA
Delavski dom I. L. Z. O. Z.
Maribor, Frankopanova ulica 1.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324